

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 8 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje in ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svoje tražikarati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frano Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami.

Carigrad 4. januarja. Baker-paša, krijoč vzmiikanje armade od Kamarlija na Zlatico, bil je od mnogoštevilnih ruskih močij napaden, a je vendar dosegel Zlatico z izgubo 600 mož. Zveze z Sofijo so po ruskeji kavaleriji prerezane.

Zbornica je sklenila, ministerstvo na odgovor pozvati, zakaj se je mešalo v vodstvo vojaških delovanj in je dalje addresso sprejela, v kateri izreka, da ministerstvo nij niti vojaško niti politično svoje dolžnosti storilo. Zbornica pričakuje predlog glede vojaške dolžnosti kristijanov in naglašja potrebo brzih reform.

Svištovo 2. januarja. Dne 31. decembra se je oglasilo 30 Čerkesov pri prvih stražah Gurkovih kot vojaški begunci. Bili so v Plevno odpeljani. Oni pripovedujejo, da Turki pomanjkanje trpe, nima jo ni zimske obleke ni živeža. V Sofiji je 27.000 redifov in bašibozukov pa 2000 Čerkesov.

Vojska.

Skoro cel mesec december so si nekateri nemški turkoljubni listi prizadevali, svetu dokazati, da zdaj po zimi, v tem snegu, Rusi ne morejo čez Balkan priti. Ali glej, kako glavni teh listov, „N. fr. Pr.“, zdaj 4. jan. piše! Ona pravi, gotovo s teškim srcem: „Ruska zapadna armada je se silo vzela in forsirala jedino in najboljšo cesto čez Balkan in je uže na planjavi pred Sofijo. Napredujočemu maršu večjih ruskih vojsk nij zdaj nobene ovire več, kajti sofijska cesta nij kakov gorat prelaz, kakor Šipka, temuč

Listek.

Razvoj svetovne poezije.

(Spisal J. B. K.)

(Dalje.)

Na vrhuncu taistega stoje Vede, to so štiri knjige, ki so kakor Pentatevhi pri Hebrejcih, zadobile pomen pozneje, da so one skrivno božje razodenje. Za njimi prideta najslavnejša eposa — Mahabarata in Ramajana, katerih prvi ima 100.000 distihov. Kdo jih je prvi pel, nij moč konstatirati, prej ko ne imate takov izvir, kakor Iliada in Odiseja.

V šestem stoletju pred Kr. pričel se je v Indiji boj mej Bramaizmom in novo versko sistemo, ki jo je ustanovil Buddha. Najlepši sad nove ere, ki je prišla po tem prerovanju čez Indijo, je pesnik Kalidasa s svojimi deli. Živel je okolo leta 50 pred Kr. in je v liriki in epiki kakor kot dramatikar enako imeniten. Imenovati hočemo le njegovo

moderna umetna cesta v polnem pomenu besede. Ne more se odrekati vodju ruske predstraže, generalu Gurku, velika pogumna drznost in odločnost.“ Tako piše zdaj, prisiljen po dogodkih, ta list, ki je prej vedno Rusom le pogubo prorokoval.

Iz Šipke se piše, da je bil tam drugo polovico decembra tak strašen vihar sè snežnimi nameti, da so bile večkrat vse straže nemogoče. Sredi največjega viharja pa so Turki streljali iz kanonov, veter je pa kolibe podiral in strašen mraz delal, tako, da ruski oficirji v Sibiriji nijso doživeli take zime.

Iz Sire v Aziji se brzojavlja v „Daily News“ 30. dec.: „Od necega prijatelja, na katerega se morem prav zanesti, dobil sem telegram, ki se tako-le glasi: „Rusi oklepajo mesto Erzerum. Kakor se vidi, je vse izgubljeno in vse slabogre v turškeji vojski.“

— Drug telegram pravi: „Rusi poskušajo Erzerum obhoditi od severa in severozapada. Vreme je sibirsko. Vsak dan pričakujemo bombardovanja ali napada.“ — Veliki knez Mihajl in general Loris-Melikov sta prišla od Karsa v Deve-Bojun in z njima 15 bataljonov ter 12 oblegovanjskih kanonov. Kmete silijo, da jim gorske steze snažijo, a zato jim plačujejo vsak dan po 30 pijastrov. Vse je osupneno in preplašeno. Dragoman perzijskega poslanstva je k Rusom odposlal parlamentérja, a ta se še nij vrnil.

Iz Cetinja pišejo 27. dec.: „Pri Baru se še nij nič odločilo. Samo to je gotovo, da je položaj turških obležencev vedno slabjši. Turški beguni pripovedujejo, da ne prestando raste strah mej Turki in da je vsled obupnosti uže blizu 200 ljudij zblaznelo. Ubegli izrekajo, da so samo zato pobegnili,

da bi jih jednaka osoda ne zadela zaradi pogubnega ponočnega čuvanja in truzega obilnega pomanjkanja. Število turških bojevalcev se je mej oblegovanjem skrčilo na dve tretjini, po nekoliko jih je pobrala bolezen a druge so pobile sovražnikove krogle. Poleg tega je v citadeli še okolo 3000 žensk in otrok. Turško brodovje pak sè svojimi brezvspešnimi poskusi, pomagati oblegancem, vedno večje obupanje širi mej zadnjimi in jih dan za dnevom bolj prepričuje o britkeji resnici, da se bode treba podati.

Pred nekaterimi dnevi je knez Nikola dobil novi rumunski red za junaštvo ter lastnoročno pismo kneza Karla, v katerem ta pravi: „Vsak Rumunec bode po sedaj to slavno znamenje nosil z večjim ponosom, kadar bode pomislil, da ono krasi tudi junaške prsi kneza črnogorskega.“

Predvčeranjem je zopet prišlo v Cetinje 80 turških ujetnikov. Z ozirom na letni čas in na tesne prostore bode število teh uže skoro preveliko in ako še Bar kapitulira, morali bodo Črnogorci izpustiti posadko na svobodo, ako nehte odgovornosti prevzeti za uje oskrbljenje in odhranitev. V Bioku je rusko društvo „rudečega križa“ napravilo novo bolnico. Včeraj je pal tukaj prvi sneg; prej nas je uže osem dnij mrzla burja pretresavala.

Naše nasprotništvo.

II.

V včerajšnjem članku pod tem naslovom smo rekli, da o spravi strank žalibog pri nas še nij misliti. Ta čas še nij došel. — Ali pa je! Ljubljanski „Tagblatt“ pravi v svojem zadnjem listu starega leta, da si bode on (!)

dramo „Sakuntala“, ki je prevedena v mnogo jezikov in ki stoji na vrhuncu literarne delavnosti indijske. Za Kalidaso pride, kakor povsod za duševnim velikanom, cela vrsta trabantov, katerih pak si nihče nij mogel ohraniti hvaležnega spomina do denašnjega dne. Ko so s svojim krvavim mečem podvrgli Arabci v 10. stoletju po Kr. to staro državo, umrl je tudi počasi stari sveti jezik, sanskrit, in z njim je tudi počasi ugasnila svitla luč staroindijske kulture.

Stopimo korak dalje, v ono skrivnostno dolino, kjer pričajo one velikanske stavbe, piramide in razvaline krasnih monumentalnih palač o visokej omiki in izobraženosti naroda, ki jih je stavil. Še le 19. stoletje je odkrilo po malem oni temni pajčolan, ki je tisučletja gnil egiptčansko zgodovino. Mi pravimo le po malem, kajti vse, kar so preiskavanja do sedaj spravila na dan, nam še ne more podati cele, jasne podobe kulturnega in duševnega življenja v starem Egiptu. Posebno v

literarnem oziru do sedaj nemamo skoro nič; par pobožnih spevov, ki so jih učenjaki brali s hiroglifov, to je vse, kar imamo. Sklepati pa se sme, da narod na takej kulturneji stopinji, kakor je bil egiptčanski, nij mogel zastajati v slovstvu; mogoče pak je tudi, da je oni črni teologični dèmon, ki je bil doma v Egiptu, moril in zatiral morda ravno to stran duševnega delovanja, kakor je to tudi včasih drugod storil.

Ako preskočimo sedaj z bregov Ganga in Nila k zelenemu Jordanu, odpre se nam čisto drugi slovstveni svet. Kakor smo našli tam najfantastičnejši politeizem, tako se nam pokaže tukaj mirni in jedrnat monoteizem v največjeji intenzivnosti, in on, namreč čestenje jednega samega Boga, to je živec in delavni princip hebrejske literature.

To slovstvo je strogo narodno; prepričanje, da Bog sam (Jehova) neposredno vlada narod hebrejski, je moralo tudi prouzročiti, da so vsa literarna dela bila le vezi mej Bogom in

prizadeval v novem letu, spraviti svojo stranko z narodno!

Čestiti čitatelj mi bode oprostil, da se s tem našim velikim butljem malo bavim. Ne zasluži on sam, ali vendar, on je organ protivne nam stranke. On pravi v omenjenem listu, da je „jedini“ neodvisni nemški list na Kranjskem. Njegova naloga je neki jako težavna. On mora, pravi, kot organ „ustavoverne stranke“ na Kranjskem, interese napredka, duševne in gmotne kulture naše domovine neustrašeno zastopati in na vse to, preobložen z veliko butaro kulture, še biti organ za pobijanje „federalizma ter enostranskih narodnih teženj“. Na tem stališči naš butelj ne pozna narodnega elementa na Kranjskem in potem dalje čenča, da je njegova naloga tudi: zur Klärung der nationalen Bestrebungen, zur Ablenkung derselben von gefährlichen Wegen, zur Versöhnung und Verschmelzung der Gegensätze beizutragen, welche durch Agitation künstlich geschaffen worden sind. —

Jaz sem se uže marsikateraj neumnosti tega lista čudil, pa tu sem nehote vskliknil: Die Trompete steigt, das Schlachtross klinget, in: o Tannenbaum, o Tannenbaum, wie grün sind deine Zwetschken! Če je gori navedeno desna roka „ustavoverne stranke“ na Kranjskem in nadziratelj „Tagblattovega“ urednika pisal, potem leze mož v otročja leta starosti in njegovi možjani so se začeli mehati. — Kot organ „ustavoverne stranke“ objavil je rečeni list omenjeno prismojstvo. Moramo tedaj misliti, da je reč „ustavovernej“ vulgo nemškutarskej naše stranki iz duše vzeta in zaradi tega nij odveč, ako jo malo komentujemo. Na logiko gori navedene izjave se ne smemo ozirati, posamezne stavke samo je mogoče razkladati. Nemšk list tedaj je naš „Tagblatt“ in neodvisen! — Prvo smo uže vedeli, zadnja je pa nova. Kako, kaj, „Tagbl.“ ne je več iz jaslij dispozicijsfonda? — To je mogoče; jako ženjalni minister Unger je menda kakšen list tega „Tagblatta“ čital in mož je izpoznal, da more tak list ustavoverno stranko cele države le kompromitirati in odvzel mu je jasli. Mogoče, pravim, pa tudi morda ne, ker mož si je morda tudi zraven mislil, da je to jedino in vse, kar „ustavoverna stranka“ duševno na Kranjskem premore, „ljubljski butelj“ — in pustil ga je še dalje zobati.

narodom, in vedno le kazala na onega, ki je bil početek in konec vsega, kar živi. Imamo pa tudi v tem slovstvu mnogo plodov, ki kažejo čisto posvetni značaj, v katerih pa vedno in vedno prodere oni religiozni duh. Najimnitnejša dela so Mozesove knjige, bukve kraljev, Jozua, sodnikov, in mnogo družih prerokov, ki so znane vse pod imenom stari testament.

Pozabiti ne smemo cveta umetne lyrike „psalme Davidove“ in visoke pesmi Salomonove, katere pa kažejo čisto posvetni značaj, ki pa vendar stoji na najvišjej stopinji, katero je katerikoliokrat dosegla hebrejska poezija. V knjigah prerokov se pač krasno posveti tu in tam ona čudna navdušenost teh neutrudljivih delavcev, ki so imeli le eno idejo, namreč Boga, le eno ljubezen, namreč svoj narod, in le en namen, osrečiti ta narod.

Knjige te so se vse ohranile, vsaj jih je dopolnovala in kot svete proglasila katoliška cerkev. Hebrejsko slovstvo pak je potem, ko

Pa pustimo to vprašanje nerešeno, „Tagblatt“ bo „unerschütterlich“ kulturo svojo nemško nosil mej Kranjce in z gigantno svojo močjo federalizem ter narodne naše težnje pobijal, to je važnejše. Nemško kulturo tedaj, se ve da kot nemšk list! Dobro, ta je v nemškej literaturi jako velika, dobro je, če se je kaj Slovencev prime, ki so do sedaj le bili dninarji pri zidanji poslopja te kulture!

Gospoda ustavoverna, majem z glavo, toliko nemške kulture, kakor je imate vi, imamo je tudi mi. Bili smo v istej šoli in študirali smo nemške klasike dobro, vsaj tako dobro, kakor vi, in učitelji naše narodne stranke bodo te nemške kulture, kolikor smejo, na podlagi materinščine toliko gotovo spravili v našo mladež, kakor vaši pristaši. Vsaj tega ne boste trdili, da ste vi „nemški Kranjci“ več omikani od nas! To bi bila, kratko rečeno, le neumna baharija. Kaj tedaj bramarbazirate nam nasproti o zastopanju kulturnih interesov. Primemo vas namreč za besedo, ki ste jo večkrat ponavljali, da vaše težnje ne silijo na — germanizacijo vaših rojakov. — Vi to zastopanje kulturnih interesov nam nasproti tako zlo naglašujete. Kak smisel ima to v navedenem slučaju? Mi vsi, pravimo, ker nečemo našega ljudstva izročiti germanizaciji, drugače ne moremo v našem času delati, nego za kulturne interese naroda, ker smo vsi izgojenci tega časa in po večjem nemške kulture. Nepoštenjakov v tem oziru nas vendar ne boste vseh imeli! Način zastopanja teh interesov je le in more biti mej nami različen, to pa še ne znači, da ste vi jedini zastopniki teh kulturnih interesov, mi pa narobe. Vi tedaj prav pošteno baharite ter limanice s tem zastopanjem rojakom nastavljate.

(Tretji članek pride.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. januarja.

Uradna „Wien. Ztg.“ naznanja, da je cesar grofu *Andrassyju* dal orden zlatega ovna, a ne razglša pisma, ki ga je baje cesar ob tem času pisal mu.

Ogerski minister Tisza je v svojem odgovoru na čestitanje novoletno rekel, da on upa, da se bodo varovali interesi ogerske zemlje in monarhije brez vojskinih žrtev. On se hoče svojega programa držati, dokler

se je razdirala in razdrila počasi judovska država, bolj in bolj hiralo. Najimnitnejša knjiga, ki je nastala pozneje, je Talmud, katero česte Izraeliti še dan denes ko sveto. Le v Španiji so se še pozneje, v 10., 11. in 13. stoletju pokazala posamezna dela, ki zastopajo novohebrejsko slovstvo. Najslavnejši mej temi poeti je Ha-levi, rojen leta 1080 v Kastiliji.

Čisto drugi vtis napravi pogled na Arabce. Ta divji narod, ki je zasedal v jugu Palestine puščave in oaze arabskega poluotoka, imel je nekedaj veliko narodno slovstvo, čigar zgodovino delimo lahko v dva, jako različna dela, v dobo pred Mohamedom in v dobo po Mohamedu. Slovstvo prve dobe je prosto vsake teologične barve in vkoreninjeno v čisto narodnih tleh, kaže nam le divji, hrabri in zdravi značaj pogumnega vojnega roda. Omenjam naj le slavno zbirko arabskih narodnih pesnij, Hamasa — katero je sestavil Abu-Te-mam, in katero je mojstersko v nemški jezik prevel Rückert. V drugej dobi pa, po

ga bode stranka podpirala nasproti razuzdanosti.

Magjarski upornik *Košut* se je zopet oglasil. On pravi, da, ko bi bil vedel, da bode ogerski parlament tako nizko padel, kakor je zdaj, on ne bi bil za udomačenje parlamentarizma na Ogerskem nikoli ničesa storil.

Vnanje države.

Na starega leta dan je v Draždanih umrl velik *poljski* državnik grof Wielopolski. Rojen je bil l. 1802, študiral v Terezianu na Dunaji in v Varšavi. Bil je učen mož in velik rodoljub. Izpoznal je, da Poljsko ne more več samostalne države doseči, zato je hotel mir narediti mej ruskim carstvom in poljskim življenjem, ko je bil postal 1862 načelnik civilne vlade na Poljskem. Ali narod njegov ga nij hotel razumeti, dal se je tujim sleparjem zapeljati v uporno vojsko in tako vrgel sebe in svojega načelnika.

Ali bodo *Angleži* nevtralni ostali ali se bodo v vojsko mešali s Turki zoper Ruse — to je veliko vprašanje, ki ves svet v tem trenutku zanima, in kateremu denes odgovarjajo znamenja tako, jutri drugače. Dve stranki sta, ena, konservativna, je za boj, druga, liberalna, je za mir. V meščanstvu ima poslednja prevago in tudi močno za se agitira.

Italijanski časniki pišejo jako razdraženo proti Avstriji.

Francoski bivši kratek čas minister general Rochebut je bil v kasarnah ukazal vojakom pripravljenim biti. To zvedevši so republikanci mislili, da je nameraval državni udarec narediti. Ali zdaj jih je general sam potolažil, rekši v svojem novoletnem ogovoru županu v Bordeaux, kjer je zopet vojaški poveljnik, da ni on ni Mac-Mahon nijsta namerala kaj zoper republiko. Cela ta stvar se imenuje „afera Limoges“ in to zato, ker je v Limoges nek major Labodère, slutivši državni udarec, 12. dec. povedal, da on zato ne gre v ogenj ter tako vso reč uničil, kakor so francoski republikanci mislili. Če pa zdaj sam bivši minister vso reč kot neresno proglašja, menda je ves strah pri kraji.

Dopisi.

Iz Kamnika 4. jan. [Izv. dopis.]

Pretečeno nedeljo je napravila naša čitalnica zadnjo veselico v minolem letu. Program je bil kratek, a dosti zanimiv. Prva točka bil je Gerbičev samospjev sè spremljevanjem glasovira „Svojemu čolniku“, kar sta g. Fr. Ozbič in gspđ. Zoretičeva izvršila na splošno zadovoljnost občinstva. Zatem se je igrala gluma „Strup“, katera je pri gledalcih vzbudila dokaj smeha. Naši diletantje izvedli so jo brez izjeme prav dobro; posebno sta se odlikovala g. Slabanja in gspđ. Zoretičeva, ki sta imela

Mohamedu, preustrojil se je tudi ves Arabski značaj z državnimi in rodbinskimi razmerami vred, in stara poezija je izgubila svojo prvotno moč; postala pak je sedaj vsestranska in mnogo bolj gibčna. Koran, sveto pismo mohamedansko, ima več retorične, nego poetične veljave, vplival pa je mnogo na razvitek poetičnega slovstva. Poeti, ki so peli na dvorih Kalifov, bili so tako rekoč literarni obrtniki in le tu in tam se zasveti kako imenitnejše ime. Iz te dobe in od tod, akoravno deloma perzijskega rodu, izvira tudi znana zbirka povestij Elf Leila, ali „Tisoč in ena noč“ (Tausend etc.). Pa mnogo bolj, nego v domovini, razvila se je, ne samo slovstvo arabsko, nego arabska učenost in omika, na tujem, v pribojevanih krajih, v Španiji in Siciliji, kjer je ona, v času, ko je še druga Evropa tičala globoko v prepadu srednjeveškega barbarstva, zmagovito vplivala na razvitek in narastaj evropske civilizacije. Hčerka, ali če hočete sestra, arabske literature pak je

glavni nalogi. Po igri je bila tombola, katerej je sledil improviziran ples.

Če se ozremo na delovanje kamniške čitalnice v pretečenem letu, moramo z veseljem potrditi, da je bilo dosti živahno, če tudi se je moralo mnogo zaprek premagati. V kratkem pa bo zadela našo čitalnico znatna izguba. G. Fr. Ozbič, jeden njenih najdelavnejših udov, sklenil je preseliti se v Celovec ter ondi začeti svojo umetnijo. G. Ozbič bil je iskren buditelj narodne zavesti in neutrudljiv podpiratelj narodnemu početju v našem mestu; bil je več let aranžér in reditelj skoro da vsake veselice v tukajšnji čitalnici, in zaradi njegovih muzikalnih zmožnostij pogrešali ga bomo še dolgo. Trdno se nadejamo, da g. Ozbič tudi v Celovcu ne bode opustil svoje delavnosti na narodnem polji, marveč bode imel gori še več priložnosti, pridobiti si zaslug za narod, ker v Celovcu je bila čitalnica do zdaj precej zaspana, nasprotnikov naših prizadevanj pa je ondi veliko. Mi pa želimo g. Ozbiču mnogo uspeha ter se mu srčno zahvaljujemo za ves njegov obilni trud v prid naše čitalnice.

Iz Mozirja 31. decembra [Izvirni dopis.] V naši čitalnici smo imeli sinoči zopet prav zanimiv vesel in slovesen večer. K občnemu zboru se je v primerno okinčanih čitalnih prostorih bilo zbralo odlično število izbranih udov in rodoljubov iz trga in okolice. Počastilo nas je v naše veselje s svojim prihodom lepo število vrlih rodoljubov iz Šoštanja, Žavca, Braslovč in gornje Savinjske doline. Vršila se je najprej volitev novega odbora, v kateri so zopet voljeni iskreni donoljubje, značajni možje, marljive moči, ki bodo vrlo kakor do sedaj delovali na korist čitalnice. Izvestje g. tajnika in denarničarja nam je dokaz, da ima naša čitalnica prihodnost. Po končanem društvenem zborovanju pričela se je beseda. Gospod Ivan Govedič, podpredsednik, je pozdravil došle goste pobratimskim: „dobro došli!“ ter v navdušenem govoru razložil namen čitalnice, in poudarjal kako mogočen faktor v sedanjem veku je asocijacija v narodnih zadevah. Treba je bližnjega spoznanja, izmene idej, točnega načrta, da se dela na blagost narodu. Slovesna shajanja v čitalnici mnogo uplivajo ne samo na trg, marveč tudi na celi okraj. Prehaja dalje g. govornik na nasprotnike čitalnice, njezne cve-

perzijska, v katerej se tako rekoč zedinjajo žarki orientalske fantazije in omike. Dualizem Coraastrove vere, narodne vere arabske, boj mej dobrim in slabim principom, Armuzd in Ahriman, in vedno hrepenenje po svitlobi, ki je simbol perzijskega roda, — vse to je nosilo in razvijalo literaturo staroperzijsko; in ko je pozneje Mohamedanizem kraljestvo Sasanidov in ž njim staro vero preomladil ter podelil jej svojo lehkoto in gibčnost, prerodilo se je tudi staro slovstvo sè svojo abstraktno mistiko, in stopilo na dan doneče in duhteče, in povsodi oznanovaje smijočega lica veselo pa praktično filozofijo življenja. Izrečem naj le imeni Firdusi in Hafis in kedo se ne bo pri imenovanji poslednjega spomnil onih krasnih glasov, ki jih je ubiral pevec iz Širasa, in iz katerih doni inče vse, kar je najkrasnejše in najljubeznjivejše na svetu, in ki se včasih bliskoma sè strupeno pušico obračajo v boj z neumnostjo, trcijalstvom in hinavstvom.

(Dalje prib.)

tlice, ki še nij popolnem pognala peresca in uže se je spravila nad njo gnjusna gosonica, hoteča jo v kalu zamoriti. „A žaba se zastonj loti trdega oreha.“ Končno reče z povzdignim glasom: „Naša slovenska stvar je pravična, podpirana s poštenimi sredstvi, ne bode torej za kar bodi propadla. Poroštvo mi je Vaše rodoljubno srce, slovenski bratje, poroštvo mi daje narodna zavest Mozirskih tržanov. Prísrečna zahvala Vam, velespoštovani gostje, da ste s svojo navzočnostjo počastili našo čitalnico, ter povišali svečanost današnjega dne. Naklonite našemu narodnemu zavodu i v prihodnje verno srce, podpirajte ga po svojej moči in dam Vam zagotovo: iz šibke cepike bode postalo mogočno drevo, katerega tudi siloviti viharji protvstva izkoreninili ne bodo. K temu nam pomozí Bog in sreča ju naška. Slava Vam, vrli Slovenci!!!“

Glasni živio- in slava-klici zadoneli so po čitalnici. Vrtili sta se na dalje zaporedoma dve tomboli ter ste z ličnimi dobitki mnoge razveselili goste. Sledil je potem slovesen govor g. J. Kotnika, na spomin slavnemu pesniku Fr. Preširnu. G. govornik, marljiv pa tih in obče priljubljen odgojitelj naše mladine, pojasnil je s kratkimi besedami Preširnov životopis — njegovo iskreno rodoljubje in neprecenljive zasluge kot ustvaritelja našega miloglasnega književnega jezika, lirčne poezije in narodnega slovstva. Videlo se je, da je govornik zajemal besede iz globine srca, nameravaje vzbuditi čut domovinsko svojih slušateljev. Zadonela je po končanem govoru prikladna pesen odličnih pevcev: „Domovina mili kraj“, oglasila se vrta godba ter v nemala plesajeljni svet za živahno rajanje. Vrstile so se zanimive napitnice Nj. vel. presvitl. cesarju našemu in njegovemu zmagovalnemu zavezniku, ruskemu carju, jugoslovanskim bratom, borečim se za pravico in svobodo. Vsi gostje so izraževali veliko navdušenost za narodno prosveto. Prijateljski prav po domače, smo se radovali do ranega jutra — in bili prav poštene židane volje. Poslovili smo se drug od drugega, srčno želeč zopet kmalu takovšne veselice doživeti. Naj se končno še izreka zahvala onemu gospodu, katerega oko je očeto vsko čuvalo nad čitalnico — z oboroženo stražo. — Čemu ta potrata? Saj se nijsmo sešli na pretep, marveč k poštenej veselici. Čitalničarji nijso divji rogovileži, marveč miroljubni Slovenci. Iščite jih drugodi, ne v čitalnici.

Iz Trsta 3. januarja. [Izv. dop.] Pri nas se opazuje po ruskih zmagah boljša živahnost v narodnem gibanju. Društva so pri besedah in veselicah bolj obiskana. Beseda, katero je napravila tržaška čitalnica 29. p. m., privabila je obilo občinstva v nje krasne prostore; program je bil jako lep, le igra je morala izostati vsled nenadne smrti očeta nekega g. igralca diletanta. Meglene podobe, katere je velezaslužni g. Trouvé predstavljaj, bile so izvrstne. Orkester Dragatin, obstoječ iz mladih gospodov, obnesel se je dobro, igral je ta večer brezplačno, kar naj služi našim komijem in štacunskim fantom v izpodbujo, da je bolje, če se učé v prostih urah umetnosti, kakor da hodijo domino igrat.

V nedeljo je bil občni zbor in volitev novega odbora. Udeležilo se je tega menj udov. Ko bi mlačnežev v Trstu bilo menj, prav lahko bi vse bolj uredjeno bilo. Kakor povsod drugod vlada ravno v „boljših“ krogih neka tišina, katera nij ugodna za socialno

živenje. Dokler bode v socialnosti trgovec rokodelca črez ramo gledal, ne bode nikdar velicega uspeha in sloge v narodu.

Na Silvestrov večer pa je napravila rojanska čitalnica prav vesel večer; občinstva je bilo toliko, da so bili vsi prostori prenapolnjeni in je bila velika gnječa. Morda nij rojanska čitalnica še nikdar imela v svojih prostorih take množice. Pevci so peli prav izvrstno. Igra „Pike“ vršila se je dobro, role so bile v prav spretnih rokah in gromoviti plosk je značil zadovoljnost. Predsednik Dolinar je ravno ob pol noči po močnem strelu, ki je oznanjeval nastop novega leta, voščil vsem v krepkih besedah novo leto, spominjal se južnih slovanskih bratov in junakov slovanskih, ki so iz severa doma. Gromelo mu je za odgovor ogromnih klicev: živeli Rusi.

Društvena zabava bila bi kmalu motena po nekaterih nepoklicanih, ali vendar je šlo vse v redu.

Protest slovenskega poličnega društva „Edinosti“ in cesarjev odgovor naredil je tu veliko senzacijo pri lahonih. Zdaj so začeli izpoznovati, da so tržaški Slovenci tu, in da brez njih se ne sme in ne more nobene stvari samovoljno storiti. Na zvezo z nepošteno izdajalno laško stranko nij misliti. Prej bode morala poklecniti, predno bi se Slovenci še bolj udali.

Črez nekaj časa mogel vam bodem o drugem znamenitej stvari poročati. List „Edinost“ bode še tretje leto izhajal, ker tržaška slovenska okolica brez lokalnega lista v sedanjej dobi ne more več biti.

Domače stvari.

— (Denes) je v tukajšnjem deželnem gledališči slovenska predstava. Igralo se bode „Nasledki skrivnostne pri-sege.“

— (Katoliška družba) napravi denes v nedeljo 6. januarja ob 5 $\frac{1}{2}$ uri zvečer v svojih prostorih v Virantovi hiši tombolo, katere čisti donesek je odločen za obleko revni šolski mladini.

— (Iz Gradca) se nam piše 4. jan.: Notica „Velika nesreča“ v denašnji številki vašega lista je hvala Bogu neistinita. Moj prijatelj gosp. Viktor Černe je popolnem zdrav in sicer uže dalje časa, tako, da se je čuditi, kako se je ta vest po Kranjskem raznesla. Prosim, da to naznanite v svojem listu v tolažbo njegovim prijateljem in znancem. — (Nam je to notico v redakcijo pisano prinesel tukajšen jurist, ki jo je kot pozitivno slišal v krogu tukajšnjih svojih kolegov in tako bona fide sprejel kot mi. Če se nam posreči tistega zaslediti, ki si je neumno šalo naredil, nas vse vkup mistificirati, brezobzirno ga hočemo imenovati. Ur.)

— (V Prestranku) na Notranjskem je juž. železnica naredila telegrafno stacijo.

— (Idrijsko živo srebro) v ceni pada. V 4. mesecih je palo per 100 kilo za 4 f. st.

— (Iz Ljutomera) se nam poroča: Naš narodni okrajni zastop je v svojem občnem zboru 27. dec. 200 gl. v ta namen odločil, da se napravi l. 1878. premijiranje goveje živine tega okraja.

— (Iz štajerskega deželnega šolskega sveta.) V seji od 20. dec. m. l. posvetovalo se je, kako bi se postava o šolskem nadzorstvu od 8. febr. 1869 spremenila. Namerava se namreč več slovenskih okrajev

v enega skrčiti, tako na pr., da bi ne bilo več šolskih okrajev nego je okrajnih glavarstev. — G. Petru Reschu se je dovolilo ustanoviti privatno kupčijsko šolo v Mariboru. G. Ivan Glinšek (od sv. Trojice) se je imenoval učiteljem pri sv. Doroteji pri Dornavi poleg Ptuja, g. Ljudovik Tribnik pa podučiteljem pri sv. Križu na Slatini. Starostno doklado je dobil Franjo g. Sijanec, učitelj pri sv. Duhu blizu Luč.

— (Požar). Piše se nam iz Središča: O 1/2 10. uri po noči dne 2. januarja pogorelo je domovje mizarju Č. Obrišu. Način, kako da se je ogenj zatrosil, nij znan. Mož nij bil zavarovan.

— (Vlaka skupaj trčila) sta, kakor smo uže povedali, 2. januarja ob 1/2 7. uri zjutraj v Ormužu pri kolodvoru. Poštni vlak — piše nam drug dopisnik — vozil je iz Središča v Ormuž; na ormužkem kolodvoru je pa težovlak hotel kolovoz za poštni vlak izprazniti, a bilo je prepozno. Pri prestavi trči, ker je bilo megleno vreme in se nij videlo, poštni v težovlak. Več vagonov je zlomljenih, jeden spremljevalec in vlakovodja sta lahko ranjena, potnikom se pa nič zgodilo nij.

Dunajska borza 5. januarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	62	gld.	95	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	"	40	"
Zlata renta	74	"	10	"
1860 drž. posojilo	113	"	—	"
Akeije narodne banke	794	"	—	"
Kreditne akeije	205	"	40	"
London	119	"	55	"
Napol.	9	"	57 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	66	"
Srebro	103	"	95	"

Dr. A. Plenka „Anticatarrahlicum“ proti vsakemu náhodu sliznih mren

za otroke in odrasle ljudi.

(Z n. v. c. kr. patentom od 28. marejja 1861. l. zavarovano proti ponarejanji.)

Ta čaj, prirejen na znanstvenem temelji od najbolj zdravnih zelišč in korenin, izvrstno deluje pri vseh náhodih sliznih mren v krlju, v sapniku in njega vejah, v pljučih, v želodci in črevih, vrlo pomaga pri kataru v mehurji, v maternici ter nje nožnici, tudi ublažuje okrepiljuoč in kri čisteč.

Dobiti je v Ljubljani: lekarna g. E. Birschitz; v Gradci: lekarna „zum Mohren“ g. A. Nedveda, Murplatz, in lekarna g. J. Eichlerja, Leonhardstrasse. — Dalje v Mariboru: lekarna g. W. Königa; v Radgoni: lekarna g. C. Andrieua; v Leobnu: lekarna g. Karla Filipeka; v Celovcu: lekarna g. Birnbacherja. (405—3)

Kilovim

priporočamo G. Sturzeneggera v Herisavu (v Švici) mazilo zoper kilo. Ono je napravljeno brez škodljivih snovij, ter ozdravlja tudi prav stare kile, trebušne in maternične, popolnem. Dobiva se v piskrih po 5 mark (3 gold. a. v.) z navodom, kako se ima rabiti, in z številnimi izpričevanji njega izvrstnosti. Dobiva se pri G. Sturzeneggeru samem ali pa tudi pri g. Birsichu, lekarnarju v Ljubljani, in pri g. Mittlbachu, lekarnarju v Zagrebu.

Ispričevalo: Po mojem posredovanji ozdravilo je uže 21 osov, ki so imele raznih boleznij, mej njimi starček o 72. letu, se strašno kilo. Ker sem duhovnik, nijsem se htel dalje s tem pečati. A ker so me od mnogih strani zato prosili, ne morem jim odreči, ter se osmeljujem prositi vas, da mi za priloženih 15 gold. a. v. zopet obeh vrst mazil zoper kilo vpošljete. V Albrechtfloru, Torontalskega komitata na Ogerskem, dne 21. februarja 1876. **Miha Kanten**, župnik.

Za dame!

Prave kite

iz zdravih človeških las od 60 do 100 cent. dolge, polne in debele, brez vlog in brez primešanja umetelnih las, da da se češejo in peró. Za trajno in tresirano delo se jamči in cene so jako nizke, samo gld. 2.30 do gld. 5.

Naročbe na deželo se proti poprejšnji vpošiljlatvi muštra, proti povzetju urno in realno izvajajo in nedostatno se rado zamenja.

Da je za komoditeto čestitih dam priložnejše, ima podpisani tudi veliko zbirko **specijalitetnih las vseh barv in vrst.**

Dalje se tudi vsakovrstna lasna dela najcenejše izvršujejo in se stara za nova menjavajo.

L. Businaro, friseur,

(400—3) kongresni trg, nasproti „kazine“ v Ljubljani.

Za dame!

Zahvala.

Zavarovala sem si bila svojo hišo št. 5 v špitalskih ulicah pri slavnej **c. kr. priv. Riunione Adriatica di Sicurtà** v Trstu.

Vsled požara, ki je nastal v omenjeni mojej hiši z večera dne 13. decembra 1877, me je imenovani zavarovalni zavod po svojem glavnem agentu, gospodu **Ivanu Perdanu**, na popolno zadovoljnost odškodoval in mi je zatorej prijetna dolžnost, javno izreči slavnej zavarovalnici **c. kr. priv. Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu** in njenemu glavnemu agentu, g. **Ivanu Perdanu v Ljubljani**, svojo največjo zahvalo ter si usojam to zavarovalnico vsakemu najtoplejše priporočati.

V Ljubljani, dne 4. januarja 1878.

Julie Materne.

(3)

Jetika je ozdravljiva! Radgostski universalni čaj

in
rožnovski maho-rastlinski celtički,

priporočajo se posebno

za vse, tudi za zastarane bolezni na pljučih, za srčne, prsne in vratne bolečine, posebno za sušico, želodčovo slabost, za splošno slabost čutnice in proti začenjajočej se pljučnici!

Veliko število priznanskih pisem razpolaga se v prepičanje.

Javne zahvale.

Vaše blagorodje!

Dober prijatelj, kateremu Vaš „radgostski universalni čaj“ in Vaši „maho-rastlinski celtički“ pomagajo proti popolnej jetiki prav dobro, povedal mi je o tem in jaz Vas zatorej prosim, da mi od vsake vrste izvolite po 4 vzemke poslati s poštnim povzetjem.

Udani Vam

Anton Schütz, c. kr. stražar.

V Pflövcáh (na Češkem), 3. maja 1876.

Gospodu lekarnarju J. Seichertu v Rožnovi!

Prosim še 2 zavitka radgostskega čaja in 4 škatljice maho-rastlinskih celtičkov. Prineu Danili se celtički dobro teknilo in povžil jih je celi 2 škatljici. Baš tako izvrstno se je obnesel Vaš čaj. Vsoto 4 gld. 10 kr. Vam tukaj pošiljam.

Sé poštovanjem udani Vam

Dr. pl. Radič,

domači zdravnik črnogorskega kneza. Cetinje, 24. maja 1877.

Vaše blagorodje! Prosim Vaših slavljениh zdravil: 3 zavitke radgostskega univerzalnega čaja, 10 škatljic rožnovskih maho-rastlinskih celtičkov, 2 steklenici čutniške esencije in Vam zatorej pošiljam 10 gld. a. v.

Najudanejši

Dr. Ivan Kopsz, stolni prošt.

V Subotici (na Ogerskem), 11. febr. 1877.

Vaše blagorodje! Jediuo Vašim izvrstnim zdravilom, „radgostskemu univerzalnemu čaju“ in „rožnovskim maho-rastlinskim celtičkom“, se imam zahvaliti, da sem minole jeseni, ko vsa druga raba zdravniških sredstev nij prav nič pomagala, popolnem ozdravel od dolgotrajnega pljučnega in želodčnega kataru in zopet se čutim do cela zdravega. Prejmite zatorej za srečno povrnitev mojega zdravja najsrčnejšo mojo in moje družine zahvalo. Ker se bojim, da se ta bolezen utegne pri menjačjem se slabem vremenu, osobito tukaj v Rudogorji, zopet prikazati, prosim, da mi izvolite poslati s poštnim povzetjem 2 zavitka „radgostskega univerzalnega čaja“ in 4 škatljice „rožnovskih maho-rastlinskih celtičkov“.

Se jedenkrat mojo najiskrenejšo zahvalo!

Z osobitim spoštovanjem

Iv. Grader, c. kr. mjtničar.

Hirschenstand poleg Neudeka (na Češkem), dne 23. februarja 1876.

Gospodu lekarnarju J. Seichertu v Rožnovi!

Prosim en paket slavnega radgostskega univerzalnega čaja poleg 2. škatljice rožnovskih celtičkov s poštnim povzetjem.

Udani Jos. Pöltel, nadučitelj.

Gosz, poleg Ljubnega (na Štajerskem), dne 17. marejja 1877.

Od tega po zdravniškej razložbi in predpisih pripravljene čaj velja za 14dnevno rabo pripravljen paket z nakazom o rabi 1 gold. av. velj. Jedna originalna škatlja Rožnovskih maho-rastlinskih celtičkov 50 kr. Za kolek in zavijanje pa 10 kr. posebej.

Radgostski universalni čaj in Rožnovski maho-rastlinski celtički dobivajo se jedino le v lekarni J. Seichertu v Rožnovi (na Moravskem) in razpošiljajo se naročila na vse strani proti poštnemu povzetku.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno, imajo tudi zaloge siedeči lekarji: W. Mayr v Ljubljani, A. Beinitz v Celovci, W. König, gradsko predmestje, v Mariboru, Anton Nedved „zum Mohren“ in Milosrdniška lekarna v Gradci, in J. Cejbe v Zagrebu.

Rožnovsku čutniška esencija, hitro in stajno deluje zoper tiganje, prehlad, čutniško in mišično slabost vsake vrste. Originalna steklenica 70 kr. av. velj., za kolek in zavojbo 10 kr. več. Prava se dohode jedino direktno iz lekarn v Rožnovi (Moravska). (317—3)